Европейски парламент
2024 – 2029

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P10_TA(2026)0049

Разработване на нова стратегия на ЕС за борба с бедността

Резолюция на Европейския парламент от 12 февруари 2026 г. относно разработването на нова стратегия на ЕС за борба с бедността (2025/2095(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид член 2 и член 3, параграф 3 от Договора за Европейския съюз,

– като взе предвид членове 145 – 161 от Договора за функционирането на Европейския съюз,

– като взе предвид Хартата на основните права на Европейския съюз,

– като взе предвид Европейския стълб на социалните права, неговия план за действие и неговите цели за 2030 г., както и набора от социални показатели на ЕС, включително неговите водещи и вторични показатели,

– като взе предвид Декларацията от Порто от 8 май 2021 г., подновените ангажименти на Социалния форум в Порто от 2023 г. и Декларацията от Ла Юлп от 16 април 2024 г.,

– като взе предвид целите за устойчиво развитие на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие, приета в Ню Йорк през септември 2015 г.,

– като взе предвид доклада за устойчиво развитие[1], публикуван на 24 юни 2025 г.,

---

[1] Sachs, J.D., Lafortune, G., Fuller, G., Iablonovski, G., *Sustainable Development Report 2025 – Financing Sustainable Development to 2030 and Mid-Century* (Доклад от 2025 г. относно устойчивото развитие – Финансиране на устойчивото развитие до 2030 г. и до средата на века“, Dublin University Press, Дъблин, Ирландия, 2025 г.

– като взе предвид Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените, приета през 1979 г.,

– като взе предвид Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (Конвенцията от Истанбул), приета на 11 май 2011 г.,

– като взе предвид Международния пакт на ООН за икономически, социални и културни права, приет в Ню Йорк на 16 декември 1966 г.,

– като взе предвид Конвенцията на ООН за правата на детето, приета в Ню Йорк на 20 ноември 1989 г., и общите коментари на Комитета на ООН по правата на детето,

– като взе предвид Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, приета в Ню Йорк на 12 декември 2006 г.,

– като взе предвид резолюцията на Общото събрание на ООН от 18 декември 2019 г. за правата на детето,

– като взе предвид конвенциите на Международната организация на труда, включително Конвенция № 102 относно социалната сигурност (минимални стандарти), Конвенция № 111 относно дискриминацията в областта на труда и професиите и Конвенция № 189 относно достойния труд на домашните работници,

– като взе предвид Европейската социална харта, приета в Торино през 1961 г.,

– като взе предвид Директива 2000/43/ЕО на Съвета от 29 юни 2000 г. относно прилагане на принципа на равно третиране на лица без разлика на расата или етническия произход[2],

– като взе предвид Директива 2000/78/ЕО на Съвета от 27 ноември 2000 г. за създаване на основна рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите[3],

– като взе предвид Директива (ЕС) 2019/1158 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно равновесието между професионалния и личния живот на родителите и лицата, полагащи грижи, и за отмяна на Директива 2010/18/ЕС на Съвета[4],

– като взе предвид Директива (ЕС) 2022/2041 на Европейския

---

2 ОВ L 180, 19.7.2000 г., стр. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/43/oj.

3 ОВ L 303, 2.12.2000 г., стр. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/78/oj.

4 ОВ L 188, 12.7.2019 г., стр. 79, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj.

парламент и на Съвета от 19 октомври 2022 г. относно адекватните минимални работни заплати в Европейския съюз[5],

– като взе предвид Директива (ЕС) 2023/970 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. за укрепване прилагането на принципа на равно заплащане на жените и мъжете за равен труд или за труд с равна стойност чрез прозрачност в заплащането и механизми за прилагане[6],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2023/955 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. за създаване на Социален фонд за климата и за изменение на Регламент (ЕС) 2021/1060[7],

– като взе предвид Директива (ЕС) 2024/1385 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. относно борбата с насилието над жени и домашното насилие[8],

– като взе предвид съобщението на Комисията от 7 март 2025 г., озаглавено „Пътна карта за правата на жените“ (COM(2025)0097),

– като взе предвид своята резолюция от 30 януари 2020 г. относно разликата в заплащането на жените и мъжете[9],

– като взе предвид своята резолюция от 21 януари 2021 г. относно достъпа за всеки до достойни жилища на разумни цени[10],

– като взе предвид своята резолюция от 10 февруари 2021 г. относно намаляването на неравенството, със специален акцент върху бедността сред работещите[11],

– като взе предвид своята резолюция от 11 март 2021 г. относно правата на детето с оглед на стратегията на ЕС за правата на детето[12],

– като взе предвид своята резолюция от 29 април 2021 г. относно Европейската гаранция за децата[13],

---

5 ОВ L 275, 25.10.2022 г., стр. 33, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2041/oj.
6 ОВ L 132, 17.5.2023 г., стр. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj.
7 ОВ L 130, 16.5.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/955/oj.
8 ОВ L, 2024/1385, 24.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.
9 ОВ C 331, 17.8.2021 г., стр. 5.
10 ОВ C 456, 10.11.2021 г., стр. 145.
11 ОВ C 465, 17.11.2021 г., стр. 62.
12 ОВ C 474, 24.11.2021 г., стр. 146.
13 ОВ C 506, 15.12.2021 г., стр. 94.

– като взе предвид своята резолюция от 5 юли 2022 г. относно бедността сред жените в Европа[14],

– като взе предвид своята резолюция от 5 октомври 2022 г. относно положението на ромите, живеещи в населени места в ЕС[15],

– като взе предвид своята резолюция от 15 март 2023 г. относно адекватен минимален доход, гарантиращ активно приобщаване[16],

– като взе предвид своята резолюция от 9 май 2023 г. относно схемата за предлагане на плодове, зеленчуци, мляко и млечни продукти в училищата, предвидена в Регламента за общата организация на пазарите[17],

– като взе предвид своята резолюция от 21 ноември 2023 г. относно намаляване на неравенствата и насърчаване на социалното приобщаване по време на криза за децата и техните семейства[18],

– като взе предвид своята резолюция от 21 ноември 2023 г., озаглавена „Децата на първо място – укрепване на гаранцията за децата две години след приемането ѝ“[19],

– като взе предвид своята резолюция от 23 ноември 2023 г. относно създаването на работни места – справедлив преход и инвестиции с положително въздействие[20],

– като взе предвид препоръката на Съвета от 22 май 2019 г. за висококачествени системи за образование и грижи в ранна детска възраст[21],

– като взе предвид Препоръка 2013/112/ЕС на Комисията от 20 февруари 2013 г., озаглавена „Инвестициите в децата – изход от порочния кръг на неравностойното положение“[22],

– като взе предвид съобщението на Комисията от 24 март 2021 г., озаглавено „Стратегия на ЕС в областта на правата на детето“

---

14 ОВ C 47, 7.2.2023 г., стр. 2.
15 ОВ C 132, 14.4.2023 г., стр. 29.
16 ОВ C, C/2023/400, 23.11.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/400/oj.
17 ОВ C, C/2023/1063, 15.12.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1063/oj.
18 ОВ C, C/2024/4211, 24.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4211/oj.
19 ОВ C, C/2024/4212, 24.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4212/oj.
20 ОВ C, C/2024/4224, 24.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4224/oj.
21 ОВ C 189, 5.6.2019 г., стр. 4.
22 ОВ L 59, 2.3.2013 г., стр. 5.

(COM(2021)0142),

- като взе предвид Препоръка (ЕС) 2024/1238 на Комисията от 23 април 2024 г. относно разработването и укрепването на интегрирани системи за закрила на детето във висшия интерес на детето[23],

– като взе предвид Препоръка (ЕС) 2021/1004 на Съвета от 14 юни 2021 г. за създаване на Европейска гаранция за децата[24],

– като взе предвид съобщението на Комисията от 7 юни 2023 г. относно „Всеобхватен подход към психичното здраве“ (COM(2023)0298),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 5 март 2020 г., озаглавено „Съюз на равенство: Стратегия за равенство между половете (2020 – 2025 г.)“ (COM(2020)0152),

- като взе предвид съобщението на Комисията от 18 септември 2020 г., озаглавено „Съюз на равенство: План за действие на ЕС за борба с расизма за периода 2020 — 2025 г.“ (COM(2020)0565),

- като взе предвид съобщението на Комисията от 12 ноември 2020 г., озаглавено „Съюз на равенство: Стратегия за равнопоставеност на ЛГБТИК за 2020 — 2025 г.“ (COM(2020)0698),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 7 октомври 2020 г., озаглавено „Съюз на равенство: Стратегическа рамка на ЕС за равенство, приобщаване и участие на ромите“ (COM(2020)0620),

- като взе предвид препоръката на Съвета от 12 март 2021 г. относно равенството, приобщаването и участието на ромите[25],

– като взе предвид съобщението на Комисията от 3 март 2021 г., озаглавено „Съюз на равенство: Стратегия за правата на хората с увреждания за периода 2021 – 2030 г.“ (COM(2021)0101),

- като взе предвид съобщението на Комисията от 27 януари 2021 г., озаглавено „Зелена книга относно застаряването на населението – насърчаване на солидарността и отговорността между поколенията“ (COM(2021)0050),

- като взе предвид съобщението на Комисията от 9 декември 2021 г., озаглавено „Изграждане на икономика, която работи за

---

23 ОВ L, 2024/1238, 14.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2024/1238/oj.

24 ОВ L 223, 22.6.2021 г., стр. 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1004/oj.

25 ОВ C 93, 19.3.2021 г., стр. 1.

хората: план за действие за социалната икономика“ (COM(2021)0778),

– като взе предвид препоръката на Съвета от 8 ноември 2019 г. относно достъпа на работниците и самостоятелно заетите лица до социална закрила[26],

– като взе предвид доклада на Комисията от 28 юни 2023 г. относно достъпа до основни услуги в ЕС,

– като взе предвид препоръката на Съвета от 30 януари 2023 г. относно адекватен минимален доход, гарантиращ активно приобщаване[27],

– като взе предвид Европейската платформа за борба с бездомничеството, стартирана през юни 2021 г.,

– като взе предвид съобщенията на Комисията от 30 юни 2021 г., озаглавено „Дългосрочна визия за селските райони на ЕС — към по-силни, свързани, устойчиви и просперираща селски райони до 2040 г.“ (COM(2021)0345), и от 27 март 2024 г., озаглавено „Дългосрочна визия за селските райони на ЕС: ключови постижения и следващи стъпки“ (COM(2024)0450).

– като взе предвид становището на Европейския комитет на регионите от 14 октомври 2025 г. относно стратегия на ЕС за борба с бедността[28],

– като взе предвид съответните доклади на специалния докладчик на ООН по въпросите на крайната бедност и правата на човека,

– като взе предвид документа за изразяване на позиция на Европейската мрежа за борба с бедността (ЕМББ), озаглавен „Към изкореняване на бедността — визия и препоръки на ЕМББ за стратегията на ЕС за борба с бедността“, публикуван през 2025 г.,

– като взе предвид документите за изразяване на позиция I и II на организацията „ADT (All Together in Dignity) Fourth World “, озаглавени „Проправяне на пътя към стратегия на ЕС за борба с бедността“, публикувани съответно през януари и май 2025 г.,

– като взе предвид документите за изразяване на позиция на Социалната платформа от март 2025 г. със заглавие „Многогодишна финансова рамка за социална Европа за периода след 2027 г.“ и от май 2025 г. със заглавие „Стратегия на ЕС за

---

26 ОВ C 387, 15.11.2019 г., стр. 1.
27 ОВ C 41, 3.2.2023 г., стр. 1.
28 ОВ C, C/2025/6322, 3.12.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6322/oj.

борба с бедността“,

- като взе предвид документа за изразяване на позиция, озаглавен „Бедността сред майките в ЕС“, публикуван през 2025 г.,

- като взе предвид проучването на Комисията от 15 ноември 2024 г., озаглавено „Транспортна бедност: определения, показатели, определящи фактори и стратегии за смекчаване на последиците“,

– като взе предвид доклада на Eurochild, озаглавен „Children's Realities in Europe: Progress & Gaps - Eurochild 2024 flagship report on children in need across Europe“ (Реалността на децата в Европа: Напредък и пропуски – водещ доклад на Eurochild за 2024 г. относно децата в нужда в рамките на Европа), публикуван през 2024 г.,

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид становището на комисията по правата на жените и равенството между половете,

– като взе предвид доклада на комисията по заетост и социални въпроси (A10-0260/2025),

А. като има предвид, че през 2024 г. 93,3 милиона души в ЕС (21,0% от населението) са били изложени на риск от бедност или социално изключване, което е съвсем малко по-ниско от равнището през 2019 г.; през 2024 г. в ЕС 21,9% от домакинствата с деца на издръжка са били изложени на риск от бедност или социално изключване[29];

Б. като има предвид, че тежките материални лишения се определят като липса на необходими и желателни елементи, от които лицата се нуждаят, за да водят задоволителен живот; като има предвид, че през 2024 г. 6,4% от населението на ЕС е изпитало тежки материални и социални лишения, като например липса на подходящо отопление, пренаселеност на жилището и неподходящо или недостатъчно хранене, както и че децата и жените са непропорционално засегнати от това явление в сравнение с други групи от населението;

В. като има предвид, че в плана за действие на ЕССП от 2021 г. ЕС прие целта за намаляване на броя на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване с най-малко 15 милиона в

---

29 Евростат, „Severe material and social deprivation rate by age and sex“ (Тежки материални и социални лишения по възраст и пол), Евростат, Data Browser, 14 ноември 2025 г., прегледан на 9 декември 2025 г., https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_mdsd11/default/table?lang=en.

срок до 2030 г. в сравнение с данните за 2019 г., включително най-малко 5 милиона деца; като има предвид, че дори тази цел да бъде постигната, това би означавало, че към въпросната година около 78 милиона души в ЕС, включително 15 милиона деца, все още ще бъдат изложени на риск от бедност и социално изключване; като има предвид, че държавите членки са си поставили национални цели с оглед на постигането на тази водеща цел, и като има предвид, че при почти половината от държавите членки се наблюдава тенденция в обратна посока;

Г. като има предвид, че бедността накърнява човешкото достойнство, подкопава пълното упражняване на правата на човека и отразява неравномерното разпределение на богатството; като има предвид, че необходимостта от изкореняване на бедността изисква еднакъв достъп до заетост и услуги, както и политики, които да гарантират неделимия и универсален характер на политическите, икономическите, социалните и културните права; като има предвид, че бедността е многостранно явление, което надхвърля материалните лишения и обхваща също така пречките пред образованието, здравеопазването, социалното и демократичното участие и икономическите възможности;

Д. като има предвид, че ако подходът към изкореняването на бедността на равнището на ЕС не се промени, би било невъзможно да се обърне тенденцията и да се гарантира, че всеки човек има равни възможности за участие в обществото; като има предвид, че изкореняването на бедността изисква координиран и цялостен подход и интегрирани политики, които работят съвместно за постигане на социално сближаване и предотвратяване на изостряне на неравенствата; като има предвид, че такава всеобхватна стратегия изисква участието на държавите членки, местните и регионалните органи, социалните партньори и гражданското общество;

Е. като има предвид, че семействата с един родител, особено оглавяваните от жени, са изправени пред повишен риск от бедност от 32% в сравнение със само 11,2% сред семействата с двама родители[30], което води до това членовете на семейството по-често да попадат в капана на порочния кръг на бедността, предавана от поколение на поколение; като има предвид, че системни фактори като липсата на достъп до услуги, нестабилността на жилищното настаняване, несигурността на доходите и недостатъчните услуги за превенция и за оказване на

30 Евростат, *At-risk-of-poverty rate by poverty threshold and household type* (Процент на лицата, изложени на риск от бедност, с разбивка по праг на бедността и вид на домакинството), Евростат, Data Browser, 14 ноември 2025 г., прегледан на 9 декември 2025 г., https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_li03/default/table?lang=en.

подкрепа на семействата подкопават способността на семействата да се грижат за децата си в общностна среда; като има предвид, че целенасочената превантивна семейна подкрепа и помощ, включително за жертвите на домашно насилие, са от съществено значение за овластяването и защитата на тези семейства и за прекъсване на цикъла на бедност;

Ж. като има предвид, че показателите за броя на децата, изложени на риск от бедност, са се увеличили от 23,6 % през 2019 г. на 24,2 % през 2024 г.; като има предвид, че въз основа на настоящата траектория ЕС няма да успее да постигне целта си за намаляване на броя на децата, живеещи в бедност, с най-малко 5 милиона до 2030 г.; като има предвид, че се наблюдават значителни различия сред децата с произход от етнически малцинства или от мигрантски произход, децата с увреждания и ромските деца; като има предвид, че понастоящем използваните ресурси на ЕС и национални ресурси са недостатъчни за справяне с предизвикателството на детската бедност в ЕС;

З. като има предвид, че детската бедност често произтича от семейната бедност и че липсата на всеобхватни ответни мерки води до продължаване на бедността през целия жизнен цикъл (в детска възраст, на работното място и при пенсиониране); като има предвид, че за да се преодолее неравностойното положение между поколенията, акцентът трябва да бъде поставен върху цялото семейство, страдащо от бедност – както родителите, така и децата; като има предвид, че инвестирането в децата и младите хора, особено чрез образование и грижи в ранна детска възраст, включително в развитието на математическа и езикова грамотност, както и в семейната подкрепа, действа като превантивна мярка срещу бедността и генерира значителни дългосрочни социални ползи, и поради това не следва да се разглежда само като социален разход, а като инвестиция в бъдещето;

И. като има предвид, че на 14 юни 2021 г. Съветът прие своята препоръка относно Европейска гаранция за децата, което представлява значителна възможност за намаляване на неравенствата и насърчаване на социалното приобщаване на децата и показва ангажимента му за интегрирана политика, насочена към прекъсване на порочния кръг на бедността и към гарантиране, че децата в нужда имат достъп до ключови услуги, например безплатни услуги за образование и грижи в ранна детска възраст, безплатно образование (включително училищни дейности и поне едно здравословно хранене на учебен ден), безплатно здравеопазване, здравословно хранене и подходящо жилищно настаняване; като има предвид, че въпреки факта, че 5% от финансирането по Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) е предназначено конкретно за намаляване на детската бедност, процентът на изложените на риск от бедност или социално изключване (ИРБИ) сред децата се е увеличил в някои

държави членки, което показва необходимостта от по-амбициозно и ефективно използване на финансирането;

Й. като има предвид, че достъпът до качествени услуги за образование и грижи в ранна детска възраст е от решаващо значение за здравословното развитие на малките деца и за гарантирането на равни възможности за образование за децата в неравностойно положение, децата с увреждания и децата със специфични образователни потребности, тъй като полага основите за прекъсване на цикъла на бедността, насърчава социалното приобщаване и постига висока социална възвръщаемост в бъдеще; като има предвид, че според Комисията ЕС трябва да инвестира допълнително над 11 милиарда евро годишно, за да постигне целите от Барселона и да гарантира, че до 2030 г. поне 45 % от децата на възраст под три години и поне 96 % от децата на възраст между три години и възрастта за задължително начално образование са включени в образованието и грижите в ранна детска възраст[31];

К. като има предвид, че през 2022 г. средният резултат по Програмата за международно оценяване на учениците, с която се измерват основните умения (четене, математика и природни науки) на 15-годишните, е намалял с 10 пункта в сравнение с последните оценки през 2018 г.; като има предвид, че учениците в неравностойно положение често постигат слаби резултати, което е доказателство за увеличаване на неравенствата в рамките на образованието; като има предвид, че качественото образование, със специален акцент върху укрепването на функционалната и математическата грамотност и цифровата компетентност като основни умения, е ключов лост в борбата срещу бедността, тъй като позволява по-добри възможности за заетост, подобрени условия на живот и положително въздействие както върху психичното, така и върху физическото здраве; като има предвид, че инвестирането в качествено образование, особено за хората от малцинствата и уязвимите групи, е един от най-ефективните начини за устойчиво и структурно намаляване на бедността;

Л. като има предвид, че в плана за действие на ЕССП от 2021 г. ЕС прие целта до 2030 г. поне 60% от възрастните всяка година да участват в обучение; като има предвид, че държавите членки са се ангажирали да постигнат тази водеща цел чрез национални цели, но че мнозинството от държавите членки изостава в постигането на националните си цели; като има предвид, че през 2022 г. процентът на участие на възрастните в учене е бил 39,5%,

---

31 Европейска комисия: Генерална дирекция „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“, *„Заетост и социално развитие в Европа през 2024 г.“*, Служба за публикации на Европейския съюз, 2024 г.

което все още е доста под целта на ЕС за 2030 г.[32]; като има предвид, че са необходими значителни допълнителни усилия, за да се гарантира предоставянето и достъпът до качествени политики за обучение, които насърчават ученето през целия живот;

M. като има предвид, че жените са засегнати от по-високи равнища на бедност в резултат на дискриминация и неравенство в сравнение с мъжете, като например по-големи трудности при достъпа до заетост, различия в заплащането, по-ниска интензивност на труда, тенденциозно по-кратки професионални кариери, различия в размера на пенсиите и социалните обезщетения, трудности при достъпа до специфични здравни грижи[33], както и неравномерно разпределение на грижите и домакинските задължения[34]; като има предвид, че бедността сред жените в цялото ѝ многообразие трябва да се разбира като сложно и многоизмерно явление, което има не само социални, политически и културни аспекти, но включва и аспекти като доходите, жилищното настаняване, здравеопазването и достъпа до образование и социални услуги и което не може да бъде изкоренено само чрез осигуряване на трудова заетост, тъй като към него трябва да се прилага всеобхватен и приобщаващ подход, основан както на превенцията, така и на ограничаването на бедността; като има предвид, че през 2024 г. във всички държави от ЕС с изключение на две от тях процентът на тежките материални и социални лишения е бил по-висок при жените (6,6%), отколкото при мъжете (6,2%)[35], а във всички държави от ЕС без изключения процентът на изложените на риск от бедност или социално изключване е бил по-висок при жените (21,9%),

---

32 Европейска комисия: Генерална дирекция „Образование, младеж, спорт и култура, *Education and training monitor 2024 – Comparative report* (Мониторинг на образованието и обучението за 2024 г. – Сравнителен доклад), Служба за публикации на Европейския съюз, 2024 г.

33 Брифинг — „The gender gap in pensions in the EU“ (Неравенството между половете по отношение на пенсиите в ЕС), Европейски парламент, Генерална дирекция за вътрешни политики на ЕС, Тематичен отдел по политики в областта на икономиката, науката и качеството на живота, юли 2019 г.

34 https://eige.europa.eu/publications-resources/toolkits-guides/gender-equality-index-2021-report/gender-differences-household-chores.

35 Евростат, „Severe material and social deprivation rate by age and sex“ (Тежки материални и социални лишения по възраст и пол), Евростат, Data Browser, 14 ноември 2025 г., прегледан на 9 декември 2025 г., https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_mdsd11/default/table?lang=en.

отколкото при мъжете (20%)[36]; като има предвид, че през същата година 23,7% от жените и 22,7% от мъжете в ЕС са се определили като бедни[37], а 21,6% от жените на възраст 65 и повече години са били изложени на риск от бедност в сравнение с около 16,5% от мъжете в същата възрастова група[38];

Н. като има предвид, че съществува тясна връзка между бедността и основаното на пола насилие, и че бедността изостря въздействието на този род насилие, особено върху жените в маргинализирано положение, например ЛГБТИК+; като има предвид, че жените, живеещи в бедност, са изправени пред по-висок риск от насилие, включително от страна на интимния партньор и домашно насилие, поради фактори като финансова зависимост, жилищна несигурност и ограничен достъп до услуги за предоставяне на подкрепа[39]; като има предвид, че в държавите членки 30,7% от жените понасят физическо насилие, заплахи и/или сексуално насилие в даден момент от живота си от даден извършител[40]; като има предвид, че бедността излага

---

36 Евростат, „Persons at risk of poverty or social exclusion by age and sex“ (Лица, изложени на риск от бедност или социално изключване, по възраст и пол“), 14 ноември 2025 г., прегледан на 9 декември 2025 г., https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_peps01n__custom_17280682/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=1136c1ef-3d9f-4fda-82fb-cf7423eac65e&&page=time:2024.

37 Евростат, „Severe material and social deprivation rate by age and sex“ (Тежки материални и социални лишения по възраст и пол), Евростат, data browser, 14 ноември 2025 г., прегледан на 9 декември 2025 г., https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_sbjp01__custom_17284289/bookmark/table?lang=en&&bookmarkId=7d0decb7-866a-4494-b901-58a61bebd575&&page=time:2024.

38 Евростат, „Persons at risk of poverty or social exclusion by age and sex“ (Лица, изложени на риск от бедност или социално изключване, по възраст и пол“), 14 ноември 2025 г., прегледан на 9 декември 2025 г., https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_peps01n__custom_17280682/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=1136c1ef-3d9f-4fda-82fb-cf7423eac65e&&page=time:2024.

39 Европейски институт за равенство между половете, *Financial independence and gender equality: Joining the dots between income, wealth, and power* (Финансова независимост и равенство между половете: очертаване на връзките между доход, богатство и власт), Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2024 г., https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/financial-independence-and-gender-equality.pdf.

40 Европейски институт за равенство между половете, „Проучване на насилието, основано на пола“, https://eige.europa.eu/newsroom/eu-gender-based-violence-survey?language_content_entity=en.

жените на по-голям риск от трафик и сексуална експлоатация;

О. като има предвид, че бедността е също така причина и последица от комбинираната дискриминация, която засяга непропорционално отделни лица и общности, а именно жени, семейства, хора от различен расов и етнически произход, роми и пътуващи общности, бездомни хора, деца в специализирани заведения, ЛГБТКИА+ лица, по-възрастни и по-млади хора, хора с увреждания, хора, изправени пред дискриминация въз основа на религия или убеждения, хора, изправени пред хронични заболявания и пристрастяване, лица, полагащи неформални грижи, и самотни родители; като има предвид, че тези групи са по-уязвими по отношение на социалното изключване, в допълнение към пресечната точка с други форми на нарушаване на правата на човека; като има предвид, че на пазара на труда и в рамките на системите за социална закрила в настоящия им вид съществуват значителни пречки за уязвимите и маргинализираните групи; като има предвид, че поради това справянето с бедността изисква политики, които признават и се борят с тези припокриващи се форми на маргинализация, като гарантират пълноценното и равноправно упражняване на всички човешки права за всички хора;

П. като има предвид, че през 2024 г. рискът от бедност или социално изключване за хората с увреждания в ЕС е бил с 61% по-висок в сравнение с хората без увреждания; като има предвид, че през 2023 г. в ЕС приблизително 20,2% от лицата на възраст 16 и повече години с увреждане са живели в домакинство, изложено на риск от бедност; като има предвид, че в същата възрастова група приблизително 10,5% от лицата с увреждания са живели в домакинство, изложено на риск от тежки материални и социални лишения; като има предвид, че между лицата с увреждания и лицата без увреждания в ЕС съществува разлика в заетостта от 24 процентни пункта и че тази разлика е още по-голяма, що се отнася до жените и младите хора с увреждания[41];

Р. като има предвид, че ромските и странстващите общности продължават да се сблъскват с едни от най-високите равнища на бедност и социално изключване в ЕС, като до 80% от тях са изложени на риск от бедност, а 48% са изправени пред тежки материални лишения, и като има предвид, че ромските деца са особено уязвими в това отношение; като има предвид, че данните сочат, че жените от ромски произход са поставени в по-

---

41 European Disability Forum, *EDF 7th Human Rights Report.* (Европейски форум на хората с увреждания, 7-и доклад за правата на човека) *The Right to work: The employment situation of persons with disabilities in Europe*, 2023, https://www.edf-feph.org/publications/human-rights-report-2023-the-right-to-work/ (Правото на труд: Положението със заетостта на хората с увреждания в Европа, 2023 г.)

неблагоприятно положение както от мъжете от ромски произход, така и от другите жени, в основни области на социалния живот, като например образованието, заетостта и здравеопазването[42];

C. като има предвид, че през 2021 г. 25% от ромите са съобщили, че през предходните 12 месеца са били подложени на дискриминация в ежедневни ситуации, включително при търсене на работа, на работното място, при жилищното настаняване и в рамките на здравеопазването и образованието, както и на сегрегация и социално-икономическо изключване[43], което е довело до непропорционално високи равнища на бедност; като има предвид, че 80% от ромите живеят под прага на риска от бедност в тяхната страна[44];

T. като има предвид, че в ЕС продължава да съществува цифрово изключване, което лишава отделни лица или групи от пълен достъп и използване на информационните и комуникационните технологии, като по този начин се възпрепятства тяхното участие в икономическия, социалния и политическия живот; като има предвид, че между градските и селските райони в ЕС продължава да съществува цифрово разделение от над пет процентни пункта; като има предвид, че цифровото разделение потенциално задълбочава цифровото изключване на хората, живеещи в условия на бедност, и е особено изразено сред уязвимите групи, включително хората с ниски доходи или ниски равнища на образование, възрастните хора, лицата с увреждания и хората, живеещи в селски или изолирани райони; като има предвид, че почти половината от възрастното население няма основни цифрови умения, въпреки че те са необходими при над 90% от работните места; като има предвид, че 5,4% от децата в училищна възраст в цяла Европа се сблъскват с лишения по

---

42 Агенция на Европейския съюз за основните права (FRA), *Roma Survey – Data in focus: Discrimination against and living conditions of Roma women in 11 Member States* (Проучване сред ромите – Какво сочат данните? Дискриминация и условия на живот на жените от ромски произход в 11 държави членки), 2014 г., https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2014-roma-survey-dif-women-2_en.pdf.

43 Агенция на Европейския съюз за основните права, *Roma survey 2021 – Roma in 10 European Countries: Main results* (Проучване на ромите за 2021 г. – Ромите в 10 европейски държави: основни резултати), 2021 г., https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2022-roma-survey-2021-main-results2_en.pdf.

44 Агенцията за основните права на Европейския съюз, *Second European Union Minorities and Discrimination Survey: Roma – Selected findings* (Второ проучване на положението на малцинствата и дискриминацията в Европейския съюз: роми – избрани констатации), 2016 г., https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2016-eu-minorities-survey-roma-selected-findings_en.pdf.

отношение на цифровите технологии, като между отделните държави се наблюдават значителни различия, що се отнася до достъпа до цифрови ресурси[45]; като има предвид, че през 2023 г. 97,7% от всички домакинства в ЕС са имали достъп до поне една фиксирана широколентова технология в сравнение с едва 92,2% от домакинствата в селските райони; като има предвид, че е установено, че през 2023 г. 32% от европейците на възраст между 16 и 29 години са притежавали цифрови умения под основното равнище, като сред лицата с ниска образователна степен в същата възрастова група съответният дял е достигнал 43%, което показва значителен недостиг на цифрови умения сред младежите[46];

У. като има предвид, че достъпът до бърз и надежден интернет е от съществено значение за участието в основано на знанието и информирано общество, както и за достъпа до заетост, образование, обществени услуги и здравеопазване; като има предвид, че цифровизацията на обществените услуги предлага значителни възможности, но изисква и целенасочени усилия, за да се гарантира приобщаването на уязвимите групи;

Ф. като има предвид, че положението със заетостта на дадено лице оказва силно въздействие върху риска от бедност или социално изключване в ЕС; като има предвид, че през 2024 г. 8,2% от всички заети лица в ЕС са били засегнати от бедност сред работещите[47] в резултат на ниски заплати, несигурност на работното място и несигурни условия на труд; като има предвид, че анализът на данните за 2022 г. показва, че работниците на непълно работно време са били изправени пред непропорционално по-високи равнища на бедност сред работещите (13,5%) в сравнение с работниците на пълно работно време (7,1%)[48]; като има предвид, че бедността сред работещите продължава да бъде структурно предизвикателство, което оказва значителен социален и икономически натиск върху засегнатите домакинства и създава пречки пред социалното приобщаване и

---

45 Ayllón, S., Holmarsdottir, H. & Lado, S., *Digitally Deprived Children in Europe* (Децата в Европа с неравностоен достъп до цифрови технологии), Child Indicators Research, том 16, стр. 1315 – 1339, 2023 г., https://doi.org/10.1007/s12187-022-10006-w.

46 Bertoni, E., Cosgrove, J. и Cachia, R., *Digital skills gap – a closer look at the Digital Skills Index* (Недостиг на цифрови умения – подробен преглед на индекса на цифровите умения) (DSI 2.0), Европейска комисия, Испра, 2024 г., JRC140617, https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC140617

47 Eurostat, Social Scoreboard (Евростат, Набор от социални показатели), https://ec.europa.eu/eurostat/cache/dashboard/social-scoreboard.

48 Европейска комисия, „Employment and Social Developments in Europe“ (ESDE) 2023 (Тенденции в областта на заетостта и социални тенденции в Европа), Европейска комисия, посетено на 9 декември 2025 г., https://op.europa.eu/webpub/empl/esde-2023/.

икономическата стабилност; като има предвид, че мерките за борба с бедността сред работещите са от съществено значение за насърчаването на справедливата заетост, намаляването на неравенствата и осигуряването на устойчиво и приобщаващо икономическо развитие в целия ЕС; като има предвид, че колективното договаряне, профсъюзите и социалният диалог играят ключова роля за подобряване на условията на труд и заетост и следователно за подобряване на условията на живот;

Х. като има предвид, че в Доклада на ЕС относно адекватността на пенсиите от 2024 г. се подчертава, че през 2022 г. приблизително 18,5 милиона лица на възраст 65 и повече години в ЕС са били изложени на риск от бедност или социално изключване[49]; като има предвид, че през 2022 г. процентът на изложените на риск от бедност в тази възрастова група е бил 14,2% за мъжете и 19,8% за жените; като има предвид, че процентът на хората на възраст 65 и повече години, които са изложени на риск от бедност, непрекъснато се увеличава както поради нарастващите равнища на бедност, така и поради застаряването на населението;

Ц. като има предвид, че висококачествените и финансово достъпни обществени услуги са от съществено значение за постигането на високи равнища на социална закрила, социално сближаване и социално приобщаване; като има предвид, че предоставянето на висококачествени обществени услуги е изложено на редица предизвикателства, включително проблеми, свързани с непрекъснатостта на услугите, повишеното търсене и недостатъчните ресурси, отчасти задълбочени от застаряването на населението; като има предвид, че всяко лице в ЕС има право на достъп до висококачествени основни услуги, придружени от мерки за подкрепа на нуждаещите се; като има предвид, че хората, изложени на риск от бедност или социално изключване са изправени пред структурни пречки в това отношение, липса на инфраструктура, умения или финансови ресурси, по-специално ромите и бездомните лица;

Ч. като има предвид, че през 2024 г. близо 8 % от европейците не са могли да си позволят балансирано хранене, включващо месо, риба или вегетариански еквивалент на всеки два дни, което представлява около 36 милиона души в целия Съюз, като този проблем е особено остър сред несемейните, студентите и младите хора, семействата с ниски доходи и имигрантите; като има предвид, че ефективният достъп до храна следва да се счита

---

49 Европейска комисия: Генерална дирекция „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“ и Комитет за социална закрила, Доклад от 2024 г. относно адекватността на пенсиите: текуща и бъдеща адекватност на доходите на възрастните хора в ЕС. Том I, Служба за публикации на Европейския съюз, 2024 г., https://data.europa.eu/doi/10.2767/909323.

за основно право на човека, както се изисква в една текуща европейска гражданска инициатива;

Ш. като има предвид, че достъпът до вода е основна потребност и основно човешко право; като има предвид, че около 9,8 милиона души в ЕС са лишени от достъп до безопасно управлявани услуги за снабдяване с питейна вода[50]; като има предвид, че други 9,4 милиона души разчитат на основни водоснабдителни услуги извън жилището си[51], а около 450 000 души нямат достъп дори до основни услуги за снабдяване с питейна вода[52]; като има предвид, че липсата на достъп до питейна вода и водна инфраструктура засяга непропорционално маргинализираните групи;

Щ. като има предвид, че през 2024 г. всяка нощ в Европа е имало приблизително 1 286 691 души бездомни[53]; като има предвид, че ромите и други маргинализирани групи са непропорционално засегнати от принудително отстраняване от общински жилища, включително ромите, които редовно плащат наем; като има предвид, че в много случаи органите не осигуряват алтернативно

---

50 Световна банка, „People using safe managed drinking water services (% of population) – European Union „(„Хора, използващи безопасно управлявани услуги за снабдяване с питейна вода (% от населението) – Европейски съюз“), посетен на 9 декември 2025 г., https://data.worldbank.org/indicator/SH.H2O.SMDW.ZS?locations=EU.

51 Световна банка, „People using at least basic drinking water services (% of population) – European Union“ (Хора, използващи най-малко основни услуги за снабдяване с питейна вода (% от населението) – Европейски съюз), посетен на 9 декември 2025 г., https://data.worldbank.org/indicator/SH.H2O.BASW.ZS?locations=EU.

52 Евростат, Population having neither a bath, nor a shower, nor indoor flushing toilet in their household by poverty status, Eurostat data browser (Население, което не разполага нито с баня, нито с душ, нито с вътрешна тоалетна с течаща вода в домакинството си поради статус на бедност, Евростат, Data Browser, 28 октомври 2025 г., посетен на 9 декември 2025 г., https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_06_10/default/table?lang=en.

53 Европейска федерация на националните организации, работещи с бездомните (FEANTSA), *9th overview of housing exclusion in Europe 2024* (9-ти преглед на изключването от жилищно настаняване в Европа, 2024 г.), https://www.feantsa.org/resources/9th-overview-of-housing-exclusion-in-europe-2024.

жилище или подходящо обезщетение за отчуждаването[54];

АА. като има предвид, че в ЕС все още най-малко 1,4 милиона души са настанени в специализирани заведения, въпреки че тази цифра може да е по-ниска от реалния брой поради недостатъчната наличност, последователност и обхват на данните; като има предвид, че бедността продължава да бъде един от факторите, допринасящи за разделянето на семействата в ЕС; като има предвид, че настаняването на деца в специализирани заведения има сериозни последици за децата и семействата, като затвърждава стигматизирането и социалната изолация и подхранва цикъла на предаване на неравностойното положение между поколенията[55]; като има предвид, че лицата, настанени в специализирани заведения, често може да се чувстват изолирани от по-широката общност и макар да желаят да имат по-добър контрол върху живота си, нямат достатъчен контрол върху живота си и решенията, които ги засягат; като има предвид, че въпреки факта, че ЕС отдавна е ангажиран с процеса на деинституционализация, все още е необходимо да се положат усилия както на равнището на ЕС, така и на национално равнище, за да се предостави възможност на уязвимите групи да живеят в семейна или общностна среда;

АБ. като има предвид, че непропорционално висок брой хора, живеещи в условия на бедност, имат ограничен достъп до здравословна храна и качествено здравеопазване; като има предвид, че следователно бедността е свързана с повишен риск от физически и психични здравословни проблеми; като има предвид, че връзката между бедността и здравето е в голяма степен обусловена от пречките пред достъпа до здравеопазване, например достъпа до първична медицинска помощ и намаленото приемане в болниците; като има предвид, че бедността, социалната изолация и хроничният стрес са тясно свързани, като подкопават психичното благосъстояние и увеличават риска от развиване на пристрастяване и по-високи равнища на смъртност, както и риска от преждевременна смърт; като има предвид, че бедността и пристрастяването се подсилват взаимно, създавайки порочен кръг, който задълбочава социалното изключване; като има предвид, че изкореняването на бедността на свой ред изисква воден от здравето, основан на доказателства подход към

---

54 Агенция на Европейския съюз за основните права, *Housing conditions of Roma and Travellers in the European Union – Comparative report* (Жилищни условия на ромите и пътуващите общности в Европейския съюз – сравнителен доклад), 2009 г., https://fra.europa.eu/en/publication/2011/housing-conditions-roma-and-travellers-european-union-comparative-report.

55 UNICEF, *Policy brief: Keeping families together in Europe*, 2024 (УНИЦЕФ, Преглед на политиката, Да запазим семействата в Европа заедно, 2024 г.) https://www.unicef.org/eca/media/36541/file/Keeping%20families%20together%20in%20Europe.pdf.

зависимостите, който дава приоритет на превенцията и възстановяването;

АВ. като има предвид, че семействата са изправени пред множество взаимосвързани предизвикателства, които нито една служба или организация не може да преодолее самостоятелно; като има предвид, че непрекъснатостта на услугите и надеждната координация между службите са от съществено значение, за да може децата да се подготвят за преходите, които им предстоят, и за да се улеснят тези процеси; като има предвид, че достъпът на семействата, изложени на риск, до услуги, свързани с психичното здраве, може да бъде ограничен поради наличието на финансови пречки, стигматизирането или недостатъчното предлагане на такива услуги; като има предвид, че дискриминацията има пряка връзка с бедността, тъй като изложеността на дискриминация възпрепятства хората, живеещи в условия на бедност, да постигнат подходящ стандарт на живот;

АГ. като има предвид, че системите за социална сигурност трябва да бъдат укрепени, за да се адаптират към демографските предизвикателства, новите форми на труд и екологичния и цифровия преход; като има предвид, че ефективността на социалната закрила за намаляване на бедността е спаднала през периода 2021 – 2024 г. от 37,1% на 34,4%[56]; като има предвид, че на пазара на труда и в рамките на системите за социална закрила в настоящия им вид съществуват значителни пречки за уязвимите и маргинализираните групи;

АД. като има предвид, че схемите за минимален доход продължават да бъдат важен инструмент за обезпечаване на доходите и за намаляване на неравенството и бедността в целия Европейски съюз; като има предвид, че между схемите за минимален доход в отделните държави членки се наблюдават значителни различия по отношение на целесъобразността и обхвата на обезщетенията и тяхната връзка с мерките за активизиране на пазара на труда; като има предвид, че равнищата на минималните доходи са доста под националните прагове на бедност в повечето държави членки; като има предвид, че според оценките между 30% и 50% от лицата, отговарящи на условията за участие в схемите за минимални доходи, не се възползват от тях, което подкопава целите на този инструмент за подпомагане;

АЕ. като има предвид, че е необходимо да се гарантира участието на хората, живели или живеещи в условия на бедност, във формулирането и оценяването на политиките, които имат въздействие върху тях, с цел увеличаване на демократичното участие, овластяването и социалната еманципация на хората,

---

56 Eurostat, Social Scoreboard, https://ec.europa.eu/eurostat/cache/dashboard/social-scoreboard (Евростат, Набор от социални показатели).

живеещи в условия на бедност, както и постигане на по-ефективни и справедливи резултати от тези политики;

АЖ. като има предвид, че отдалечеността, островният характер, малката площ, трудният релеф и климат и икономическата зависимост от само няколко продукта на най-отдалечените региони (НОР) сериозно ограничават тяхното развитие; като има предвид, че неравенствата са едно от най-големите социални предизвикателства, пред които са изправени НОР, и като има предвид, че те са непропорционално засегнати от високите равнища на бедност и безработица, високия процент на преждевременно напусналите училище и високия процент на хората, незаети с работа, учене или обучение; като има предвид, че брутният вътрешен продукт в НОР е значително под средните стойности за ЕС и държавите членки (60% от средната стойност за ЕС-27);

АЗ. като има предвид, че факторите, допринасящи за цикъла на бедност в селските райони, са специфични и че предизвикателствата пред уязвимите лица, живеещи в селските райони, се различават от предизвикателствата, с които се сблъскват уязвимите лица, живеещи в градските райони; като има предвид, че недостигът на възможности за заетост, обществени услуги (включително образование и обществен транспорт) и цифрова свързаност, високите цени на енергията и транспорта и демографските промени, като например обезлюдяването, допринасят за увеличаване на бедността в селските райони; като има предвид, че жените, живеещи в селските райони, са особено уязвими спрямо бедността поради ограничения достъп до заетост, услуги и социално подпомагане; като има предвид, че стратегията на ЕС за борба с бедността трябва да отчита тези териториални особености и да предвиди съобразени с тях политически действия и механизми за финансиране, които ефективно да насърчават социалното приобщаване и териториалното сближаване;

АИ. като има предвид, че следва да има многостепенна координация и интеграция по отношение на инструментите, свързани със стратегията за борба с бедността; като има предвид, че наличието на стабилен механизъм за управление за наблюдение на целите на стратегията е от съществено значение; като има предвид, че стратегията ще бъде ефикасна единствено ако е придружена от подходящи финансови ресурси и ако нейните цели се подкрепят от различните секторни фондове на ЕС, свързани с тази сфера; като има предвид, че разпоредбите в настоящата многогодишна финансова рамка (МФР), отнасящи се до бедността и социалното приобщаване, следва да бъдат актуализирани, финансирани адекватно и обособени в предстоящата финансова рамка;

АЙ. като има предвид, че е необходимо да има механизми за

прозрачно и щателно събиране на данни и докладване на равнището на ЕС и на държавите членки, за да се следи напредъкът по отношение на водещите цели на Европейския стълб на социалните права за 2030 г., включително целта да се намали броят на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване, с най-малко 15 милиона в сравнение с данните за 2019 г.;

Стратегия, насочена към изкореняване на бедността

1. изразява загриженост, че през 2024 г. 93,3 милиона души в ЕС все още са били изложени на риск от бедност или социално изключване, включително 20 милиона деца, което се равнява на едно на всеки четири деца в ЕС, и че 27 милиона души в ЕС са били засегнати от тежки материални и социални лишения;

2. подчертава, че бедността е сложно явление, което засяга всички области на живота, произтича от системна и структурна несправедливост и се пресича с исторически неравенства, основаващи се на пола и на изразяването на пола, на расова и етническа принадлежност, религия, мигрантски статут, възраст, сексуална ориентация и увреждания;

3. подчертава, че най-устойчивата политика за борба с бедността е политиката, която на първо място предотвратява възникването на бедност; призовава за всеобхватен подход към превенцията, насочен към първопричините и многоизмерните аспекти на бедността и социалното изключване, както и към пресечните точки между тях, по отношение на достъпа до качествени работни места, социалната закрила и минималния доход, обществените услуги, образованието, намесата в ранна детска възраст, здравеопазването, храните, жилищното настаняване, енергетиката и данъчното облагане; подчертава, че бедността може да бъде преодоляна единствено чрез насърчаването на политики, които гарантират неделимостта и универсалността на политическите, икономическите, социалните и културните права.

4. припомня, че бедността засяга непропорционално маргинализираните и уязвимите групи в обществото, например жените, семействата, хората от различен расов и етнически произход, ромите и членовете на пътуващите общности, бездомните хора, ЛГБТКИА+ лицата, възрастните и по-младите хора, хората с увреждания, хората, изложени на дискриминация въз основа на религия или убеждения, хората, страдащи от хронични заболявания и зависимости, лицата, полагащи неформални грижи, и самотните родители; подчертава необходимостта от целенасочени мерки за справяне с този проблем, като се обръща специално внимание на най-уязвимите на крайна бедност;

5. припомня, че в Плана за действие на Европейския стълб на социалните права ЕС пое ангажимент за намаляване на броя на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване, с най-малко 15 милиона до 2030 г., включително най-малко 5 милиона деца; подчертава, че без коренна промяна в подхода за борба с бедността и без подходящо финансиране ЕС и неговите държави членки няма да постигнат тези цели за намаляване на бедността;

6. призовава Комисията да представи всеобхватна, амбициозна и подходящо финансирана стратегия за борба с бедността, която да включва най-малко следните общи цели и насоки:

   а) признаване на бедността като нарушение на човешкото достойнство, което подкопава пълното упражняване на правата на човека, и като основа за насърчаване на основан на правата подход в съответствие с международните правни рамки, по-специално член 25 от Всеобщата декларация за правата на човека;
   б) определяне на целта за спешно изкореняване на бедността най-късно до 2035 г. въз основа на стандартите на целите на ООН за устойчиво развитие и Европейския стълб на социалните права, като същевременно се разработят междинни показатели за напредъка, ясни етапни цели и рамка за мониторинг, позволяваща подходяща координация на политиките и нуждите от финансиране;
   в) подходяща координация между Комисията и държавите членки, и когато е приложимо – с регионалните органи, при зачитане на принципа на субсидиарност, за постигането на тази цел;
   г) всеобхватен, ориентиран към хората и интегриран подход, основан на жизнения цикъл, към дългосрочните политики за борба с бедността, съчетаващ универсални и целенасочени мерки, започващи от детството и продължаващи през всички етапи на живота, с цел изкореняване на бедността и насърчаване на социалното приобщаване като хоризонтален критерий в секторните политики;
   д) участие на хората, живели или живеещи в условия на бедност, при формулирането, прилагането и оценяването на политиките, които ги засягат, по подходящ, ефективен и прозрачен начин, който върви ръка за ръка с методология и изграждане на капацитет;
   е) основен и хоризонтален принцип за недискриминация в цялата стратегия за борба с бедността с цел преодоляване на структурните неравенства и обществените стигми, които се коренят в дискриминацията, която от своя страна задълбочава бедността и социалното изключване;
   ж) предоставяне на подходящи и устойчиви бюджетни ресурси за мерки за борба с бедността чрез МФР и бюджетни механизми на национално равнище за подкрепа на пълното прилагане на стратегията за борба с бедността и за

гарантиране на дългосрочно въздействие;

7. призовава Комисията да вземе предвид структурните връзки между бедността и основаното на пола насилие и да предприеме мерки срещу снованото на пола насилие като ключова стратегия за изкореняване на бедността, и по-специално на бедността сред жените и децата, като отчете, че премахването на всички видове насилие е от основно значение за способността на жените да участват пълноценно в своите общности и в икономиката, да имат достъп до образование, заетост и социални услуги и по този начин да постигнат финансова независимост; настоятелно призовава Комисията и държавите членки да стимулират публичните инвестиции в политики за справяне с насилието, основано на пола; приветства ратифицирането от страна на ЕС на Конвенцията от Истанбул и настоятелно призовава България, Чехия, Унгария, Литва и Словакия да приключат своя процес на ратификация без по-нататъшно забавяне; призовава Комисията да се погрижи за ефективното прилагане на Директивата относно борбата с насилието над жени и домашното насилие, като гарантира, че жените, живеещи в условия на бедност и изложени на други видове насилие, имат подходящ и безусловен достъп до приюти, услуги за подкрепа на жертвите на насилие, правна помощ и социално подпомагане независимо от своя статут, свързан с правото на пребиваване, или своя миграционен статут;

Справедливи условия на труд и по-справедливо разпределение на доходите и богатството

8. призовава Комисията и държавите членки да изпълнят целта за обезпечаване на пълна и достойна трудова заетост, както и подходяща социална закрила, услуги за всички и справедливо разпределение на приходите и богатството като насоки за икономическите и социалните политики; призовава Комисията и държавите членки в този контекст да подобрят своите активни политики на пазара на труда, по-специално за лицата, които са най-далеч от трудова заетост; подчертава, че ефективните активни политики на пазара на труда следва да надхвърлят достъпа до заетост и да включват също така услуги, подпомагащи хората да останат на работа;

9. призовава Комисията и държавите членки да насърчават политики за защита и насърчаване на трудовите права, качествените работни места, стабилните трудови правоотношения и защитата срещу неоснователно уволнение, справедливото заплащане, включително равното заплащане за равен труд и равното заплащане на жените и мъжете, ученето през целия живот, повишаването на квалификацията и преквалификацията, здравословните и безопасни условия на труд, недискриминацията и достъпа до адекватна социална закрила; във връзка с това приветства обявяването на пътна

карта за качествени работни места, за да се гарантира справедлив преход за всички работещи и самостоятелно заети лица, по-специално чрез увеличаване на обхвата на колективното договаряне; подчертава, че тази пътна карта представлява възможност за установяване на индивидуално право на обучение и учене през целия живот; подчертава, че бедността сред работещите продължава да съществува, като тя засяга всеки дванадесети работник в ЕС; настоятелно заявява в този контекст, че в ЕС не трябва да съществува бедност сред работещите, и призовава Комисията и държавите членки да се заемат сериозно с този проблем, като предприемат мерки срещу структурните пречки, надхвърлящи качеството на работните места, включително осигуряване на достъп и подкрепа за услуги за полагане на грижи за децата, подобряване на признаването на квалификациите и преодоляване на липсата на персонализирано професионално ориентиране и подкрепа за обучението; подчертава, че транспонирането на Директива (ЕС) 2022/2041 относно адекватните минимални работни заплати ще бъде от ключово значение за предотвратяването и борбата с рисковете от бедност сред работещите, и същевременно ще увеличи стимулите за работа;

10. подчертава необходимостта от засилване на демократичното участие на работното място като инструмент за борба с бедността сред работещите посредством правото на организиране и на колективни действия и засилено колективно договаряне, посредством синдикалните права, а именно свободата на учредяване и членуване в синдикати, чрез подобряване на равновесието между професионалния и личния живот и осигуряване на справедливи условия на труд, включително работно време, и чрез адаптиране на условията на труд към човешките потребности;

11. подчертава необходимостта от укрепване на публичните служби по заетостта и от подобряване на обучителните курсове и системите за подкрепа при търсенето на работа за хората, живеещи в бедност, както и за уязвимите групи, и по-специално дългосрочно безработните и нискоквалифицираните лица; подчертава значението на индивидуализираните насоки, признаването на неформалните умения и обвързването на обучението с възможностите за намиране на качествени работни места; призовава държавите членки да гарантират разработването и разширяването на националните рамки за валидиране на неформалното и самостоятелното учене, които позволяват да се признае практическият опит в някои сектори, като например строителството, селското стопанство, здравеопазването и социалните грижи, хотелиерството, производството, занаятчийството, логистиката и информационните и комуникационните технологии, въз основа на препоръката на Съвета от 20 декември 2012 г. относно

валидирането на неформалното и самостоятелното учене[57];

12. подчертава значението на подкрепата за предприемачеството и възможностите за самостоятелна заетост сред жените, особено в селските, островните и други географски отдалечени райони, като средство за постигане на по-успешно икономическо приобщаване и равенство между половете и борба с бедността, създаване на местна заетост и насърчаване на приобщаващото икономическо развитие; призовава Комисията и държавите членки да осигурят целенасочена подкрепа за жените предприемачи чрез подобрен достъп до финансиране, стопанско обучение, цифрови инструменти и пазари; призовава Комисията да разработи политики, които улесняват достъпа на жените до качествени работни места и предприемаческа дейност, с помощта на стимули за дружествата да наемат и повишават жените, особено самотните майки, и да предоставят гъвкави схеми на работа;

13. подчертава, че сегрегацията в достъпа до общо образование за децата с увреждания води до социално изключване и продължава да бъде проблем в целия ЕС; призовава стратегията за борба с бедността да осигури достъп до образование за децата с увреждания както по отношение на физическата инфраструктура, така и по отношение на образователните ресурси, за да се гарантират равни възможности за всички ученици; подчертава потенциала на финансово достъпните помощни технологии и на изкуствения интелект (ИИ) да подобрят приобщаващото преподаване за учениците с увреждания, като предлагат персонализирана подкрепа, адаптивни инструменти и по-добра комуникация; насърчава държавите членки да инвестират в тези технологии и да гарантират, че учителите са обучени да ги интегрират ефективно; освен това призовава Комисията и държавите членки да осигурят надеждни гаранции срещу погрешното диагностициране на умствена изостаналост или специални образователни потребности сред ромските деца, което води до образователна сегрегация; подчертава значението на недискриминационните практики за оценяване, както и на политиките за приобщаващо образование, с които се зачитат правата и достойнството на всички деца;

14. препоръчва Комисията и държавите членки да вземат предвид подхода на доклада от 2023 г. на специалния докладчик на ООН по въпросите на крайната бедност и правата на човека за борба с бедността чрез ефективен достъп до заетост и целта за пълна заетост и качествени работни места, а именно чрез създаването или укрепването на специфични инструменти, насочени най-вече към борбата с безработицата и непълната заетост, предоставянето на персонализирана подкрепа и повишаването

---

[57] ОВ C 398, 22.12.2012 г., стр. 1.

на пригодността за заетост на хората, които са най-отдалечени от пазара на труда, особено тези от групи в неравностойно положение и уязвими групи, като например ромите и хората с увреждания; счита, че тези инструменти следва да отчитат ролята както на частния, така и на публичния сектор и социалните отговорности на държавите членки;

15. счита, че социалната икономика е съществен елемент от социалната пазарна икономика на ЕС и двигател за прилагането на ЕССП и неговите цели, като често осигурява заетост на уязвими и изключени групи; призовава стратегията за борба с бедността да укрепва социалната икономика в съответствие с плана за действие на ЕС за социалната икономика и пътната карта от Лиеж за социалната икономика в Европейския съюз; отново призовава Комисията да проучи иновативни механизми за финансиране, като например облигации за социално въздействие, с цел финансиране на проекти за подкрепа на развитието на социалната икономика в ЕС[58];

16. . призовава Комисията и държавите членки, с оглед на кризата, свързана с разходите за живот, да гарантират достъп до финансово приемливи основни стоки и услуги, като например храна, енергоснабдяване, вода, жилищно настаняване, транспорт и комуникации;

Достъп до качествени обществени услуги, социална закрила и мерки за подкрепа

17. настоятелно призовава Комисията и държавите членки да се борят с бедността чрез насърчаване на публични политики, които да гарантират неделимостта и универсалността на политическите, икономическите, социалните и културните права; подчертава значението на мултидисциплинарния подход и на борбата с бедността и социалното изключване, по-специално чрез насърчаване на достъпа до жилищно настаняване, обществени пространства и услуги, здравеопазване, благосъстояние и качество на живот; призовава държавите членки да разработят методологии за оценка на структурните или системните пречки за преодоляване на бедността и социалното изключване и за пълноценно участие в обществения живот, независимо дали тези пречки се срещат в техните правни системи, публичните политики или тяхното прилагане на териториално равнище;

18. призовава в стратегията на ЕС за борба с бедността да се включат качествени показатели, за да се отразят по-добре многоизмерните аспекти на бедността;

---

58 Резолюция на Европейския парламент от 6 юли 2022 г. относно плана за действие на ЕС за социалната икономика (ОВ C 47, 7.2.2023 г., стр. 171).

19. призовава Комисията и държавите членки да увеличат значително публичните инвестиции в политики, които гарантират социалните права, като предоставят всеобщ достъп до висококачествени обществени услуги и стоки и услуги от общ икономически и социален интерес, като например достойно жилищно настаняване, храна, вода, канализация, енергоснабдяване, транспорт, комуникации и културни и развлекателни дейности; подчертава, че достъпът до здравословно и финансово достъпно хранене е съществена потребност, особено за лицата и семействата, живеещи в крайна бедност, децата, самотните възрастни хора и маргинализираните общности; подчертава приноса на тези инвестиции за прекъсване на циклите на предаване на бедността между поколенията и за осигуряване на възможност за социално и трудово приобщаване, особено в области като образованието, включително образованието и грижите в ранна детска възраст, здравеопазването, включително грижите за психичното здраве, и социалната закрила;

20. призовава Комисията да подкрепя държавите членки при насърчаването на жилищна политика, която гарантира всеобщ достъп до достойни и финансово достъпни жилища в съответствие с целите на ООН за устойчиво развитие и Всеобщата декларация за правата на човека, а именно член 25 от нея, и включва конкретни действия за справяне с бездомничеството; призовава Комисията да гарантира, че европейският план за жилища на достъпни цени отговаря на жилищните нужди на всички държави от ЕС, като същевременно зачита принципа на субсидиарност, със специален акцент върху хората, живеещи в бедност, уязвимите деца, младите хора и маргинализираните общности; подчертава съществената роля на достъпните жилища на приемливи цени в подкрепа на деинституционализацията и за предотвратяване на институционализацията поради бедност, неподходящи жилища или липса на подкрепа[59]; призовава този план да предвиди стабилно финансиране от ЕС за разширяването и обновяването на обществения и социалния жилищен фонд; призовава за преразглеждане на правилата за държавната помощ, за да се даде възможност за по-големи инвестиции от страна на държавите членки в обществени и социални жилища, мерки за подкрепа на схемите за социални и кооперативни жилища на нестопанския сектор и социалната икономика, както и мерки за защита на наемателите, които да гарантират стабилността на жилищното настаняване, да предотвратяват съдебните отстранения без вина и да се борят със спекулативните

---

59 Eurofound, *Paths towards Independent living and social inclusion in Europe* (Пътища към независим живот и социално приобщаване в Европа), Служба за публикации на Европейския съюз, Люксембург, 2024 г.

практики;

21. настоятелно призовава Комисията да подкрепя държавите членки, като същевременно зачита принципа на субсидиарност, при изпълнението и разширяването на програми и мерки, като например „Жилищното настаняване на първо място“, с цел справяне и предотвратяване на бездомничеството, като се обърне специално внимание на бездомничеството сред децата, признавайки, че бездомничеството е една от най-тежките и видими форми на бедност и социално изключване; настоятелно призовава Комисията да представи стабилен план за действие с конкретни цели с оглед на премахването на бездомничеството в целия ЕС до 2030 г., който трябва да включва конкретни мерки за предотвратяване на бездомничеството като цяло, бездомничеството сред децата и семействата, бездомничеството, дължащо се по-специално на загуба на работни места и несигурни условия на труд, и за справяне с бездомничеството сред жените, което често е причинено от семейно и домашно насилие, както и мерки за подобряване на достъпността на жилищата за хората с увреждания и възрастните хора;

22. призовава държавите членки да създадат и подкрепят предназначени за бездомните лица центрове, които предлагат основни и специализирани медицински грижи, съобразени с нуждите на бездомните лица, включително услуги в областта на физическото и психичното здраве, допълнени от образователни програми, насочени към предотвратяване на злоупотребата с наркотици, включително консултации, и инициативи за развитие на умения в подкрепа на реинтеграцията в обществото; призовава Комисията да предостави насоки и да улесни обмена на най-добри практики между държавите членки, за да се гарантира ефективното и хуманно функциониране на тези центрове;

23. призовава Комисията и държавите членки да приемат ефективни мерки и политики, насочени към прилагане на принципа „равно заплащане за равен труд“, както и към борба с неравенствата и дискриминацията на работното място, особено тези, които са основани на пол, расов или етнически произход, увреждане, възраст, социално-икономическо положение, сексуална ориентация, полова идентичност или миграционен статут; подчертава значението на бързото прилагане на Директива (ЕС) 2023/970 относно равното заплащане за равен труд и на информационните кампании и обучението относно съзнателните и несъзнателните предубеждения, за да се предотвратят подобни неравенства и дискриминация;

24. призовава за ново ускоряване на усилията за премахване на разликата между половете по отношение на заетостта и пенсиите, както и за увеличаване на инвестициите в обществени услуги и социална инфраструктура; настоятелно призовава

Комисията да насърчи държавите членки да разработят целенасочени действия за гарантиране на адекватни равнища на пенсиите;

25. призовава държавите членки да разработят политики за укрепване на правата на майчинство и бащинство, както и на родителските права и правата на други полагащи грижи лица, като се насърчава равновесието между професионалния и личния живот, включително схемите за гъвкаво работно време, като се улеснява достъпът на жените до гарантиран доход по време на отпуска по майчинство и се подкрепя реинтеграцията на жените на работа след бременност и отпуск по майчинство и като се гарантират подходящи условия за кърмене на работното място; насърчава държавите членки да въведат и насърчават политики за достъпно и адекватно обезщетение за отпуск по бащинство, които да дават възможност на бащите да установят силни връзки със своите деца, да споделят еднакво отговорностите за полагане на грижи и да отделят необходимото време, за да подкрепят развитието в ранна детска възраст и благосъстоянието на семейството;

26. подчертава непропорционалното въздействие на неплатения труд по полагане на грижи върху жените и тяхната икономическа сигурност; призовава държавите членки да укрепят своите публични национални и регионални системи за полагане на грижи, за да гарантират, че всички лица, както по-възрастни, така и по-млади, независимо от техния произход, имат достъп до професионални услуги за полагане на грижи, като същевременно се гарантират добри условия на труд за работещите в сектора на полагането на грижи; подчертава, че услугите за полагане на грижи в домашни условия са от съществено значение за предоставянето на качествени, ориентирани към човека грижи за нуждаещите се, включително възрастните хора, както и на висококачествени грижи за деца; насърчава държавите членки да проучат възможността за възприемане на практики и мерки, които предоставят подкрепа на лицата, полагащи неформални грижи, особено тези, които се грижат за лица от домакинства с ниски доходи, за които след експертна оценка е установено, че не са в състояние да живеят самостоятелно, като средство за подкрепа за достойни грижи в общността;

27. призовава държавите членки да разработят политики и достъп до подкрепа за завръщане за работниците, особено жените, които са били извън работната сила в продължение на няколко години поради семейни отговорности;

28. настоятелно призовава държавите членки да гарантират всеобщ достъп до финансово приемливо, висококачествено обществено здравеопазване за всички, включително предродилно, майчино, неонатално и педиатрично здравеопазване – включително

първична профилактика, програми за ваксинация и първични грижи – достъп до диагностика, лечение и рехабилитация и достъп до разнообразен набор от медицински и терапевтични специализирани лечения, като се гарантира правото на всички жени на сексуално и репродуктивно здравеопазване, в допълнение към целенасочени мерки за гарантиране на ранно идентифициране и намеса за лицата, изложени на риск от здравословни проблеми и проблеми, свързани с развитието, както и да подобрят целенасочените услуги за намеса в ранна детска възраст, насочени към насърчаване на развитието, благосъстоянието и социалното приобщаване на децата;

29. признава менструалната бедност като структурна форма на бедност и неравенство между половете в ЕС, която засяга приблизително 10 % от населението, което има месечен цикъл; подчертава непропорционалното му въздействие върху жените и момичетата с ниски доходи, бежанците, лицата, търсещи убежище, младите хора, бездомните хора, хората с увреждания и други лица в уязвимо положение; подчертава, че менструалната бедност сериозно ограничава участието в социалния, образователния и професионалния живот; призовава Комисията да разработи всеобхватен план за действие като част от стратегията на ЕС за борба с бедността, като гарантира безплатен или финансово приемлив достъп до менструални продукти, информация и подходящи санитарни съоръжения, особено на обществени места като образователни институции, работни места, обществени сгради и приемни центрове;

30. призовава държавите членки да укрепят публичните, универсални и основани на солидарност системи за социално осигуряване, за да се гарантира пълна и ефективна социална закрила за всички, включително работниците, самостоятелно заетите лица и пенсионерите, и за да се предотвратят и преодолеят първопричините за бедността и бедността сред работещите в съответствие с препоръката на Съвета от 2019 г. относно достъпа на работниците и самостоятелно заетите лица до социална закрила; настоява, че е важно да се преодолеят предизвикателствата, пред които са изправени хората с несигурна или нестандартна заетост, особено младите хора, които са изправени пред възрастова дискриминация и нямат натрупани достатъчни осигурителни вноски, за да имат достъп до социално-осигурителни престации, и включително хората на изкуството и работещите в секторите на културата и творчеството; призовава държавите членки да се справят с бедността сред възрастните хора чрез специфични мерки, като обърнат специално внимание на жените, които са непропорционално засегнати; призовава държавите членки да вземат предвид по подходящ начин в пенсионните си схеми периодите на отсъствие от работа поради родителски отпуск;

31. подчертава, че неформалната икономика следва да бъде

разгледана в стратегията за борба с бедността, като се има предвид, че тя продължава да бъде широко разпространена в целия ЕС, което води до работни места без достъп до права, подходящо заплащане, социална закрила или стандарти за здравословни и безопасни условия на труд; насърчава държавите членки да създадат пътища за приобщаване между неформалната и официалната икономика, например чрез въвеждане на опростени процедури за регистрация на сезонни, физически и домашни работници;

32. призовава държавите членки да се справят с бедността сред младите хора и със социално-икономическото неравенство, като признаят, че младите хора са непропорционално засегнати от безработица, несигурна заетост, изключване от достъп до жилищно настаняване и социална уязвимост; подчертава, че твърде много млади хора работят в сектори, характеризиращи се с работа на непълно работно време и със сезонен, несигурен и недекларирaн труд, и че делът на младите хора, незаети с работа, учене или обучение, остава трайно висок в няколко държави членки и е повече от два пъти по-висок от общото равнище на безработицата в ЕС; подчертава необходимостта от укрепване на гаранцията за младежта като ключов инструмент за насърчаване на приобщаването на младите хора към пазара на труда, както и необходимостта от използване на стратегията за развиване на повече полезни взаимодействия между този инструмент и Европейската гаранция за децата и от укрепване и на двата инструмента чрез приемане на целенасочени мерки за постигане на напредък по отношение на финансово приемливите решения за жилищно настаняване за младите хора в рамките на предстоящия план за жилища на достъпни цени и подобряване на индивидуализираната подкрепа за психичното здраве и услугите за социално приобщаване, специално предназначени за младите хора; призовава за засилена подкрепа за младите хора, които излизат от домове за сираци, за да им се гарантира стабилен и достоен път при навършване на пълнолетие, а именно чрез предоставяне на по-добър достъп до възможности за обучение и заетост или подкрепа за университетско или професионално образование и обучение, за да се намали рискът от бедност, социално изключване и бездомничество през този критичен период;

33. призовава Комисията и държавите членки да разгледат скритите прояви на бедността и да се борят срещу стигматизирането на хората, живеещи в бедност, и неусвояването на наличните социални обезщетения;

34. подчертава колко е важно да се преодолеят административните пречки, които могат да попречат на достъпа до основни услуги и социална закрила за уязвимите групи, като например ромите, тъй като тези пречки продължават да съществуват и да изострят бедността и изключването; подчертава, че националните

идентификационни номера биха могли да улеснят равнопоставения достъп до основни услуги, като същевременно се запази административната яснота и отчетност;

35. призовава Комисията и държавите членки да преразгледат съответното законодателство, за да забранят изрично дискриминацията, основана на социално-икономически статус, като признаят нейната пресечна точка с други форми на дискриминация; подчертава, че е необходимо ясно правно основание, за да се гарантират приложими права и защита за хората, живеещи в бедност и социално изключване; призовава също така Съвета да приеме позицията си относно хоризонталната директива за борба с дискриминацията, за да започне междуинституционални преговори;

36. призовава държавите членки да преразгледат политиките и мерките, които санкционират хората, живеещи в крайна бедност, и санкциите срещу лицата, предоставящи подкрепа; подчертава, че подобни мерки често подкопават достойнството, влошават изключването и имат обратен ефект с оглед на дългосрочните цели за социално приобщаване;

37. настоятелно призовава държавите членки да проучат и приложат проактивни механизми, за да гарантират, че всички лица, които отговарят на условията за социални обезщетения, особено тези в целевите групи за социално подпомагане, са ефективно информирани за тях и получават достъп до тях, като по този начин се намалява неусвояването, включително чрез намаляване на административната тежест на исканията за обезщетения, осигуряване на повече прозрачност и гарантиране, че персоналът е обучен да комуникира с хората, живеещи в бедност, и да им помага, за да се изгради доверие в съответните институции;

38. изразява съжаление, че целта на Стратегическата рамка на ЕС за ромите за периода 2021 – 2030 г. за намаляване най-малко наполовина на разликата в бедността между ромските общности и населението като цяло все още далеч не е постигната; подчертава, че стратегията на ЕС за борба с бедността следва да споделя общата цел за насърчаване на основните права, намаляване на неравенството и справяне със структурната дискриминация чрез прилагане на Стратегическата рамка на ЕС за ромите и Европейската гаранция за децата; подчертава, че е важно да се гарантира изпълнението на тези инициативи в условия на полезно взаимодействие, по-специално за справяне с детската бедност и прекъсване на цикъла на предаване на неравностойното положение между поколенията сред ромските семейства и пътуващите общности;

39. подчертава нарастващото цифрово разделение, което може да задълбочи бедността чрез ограничаване на достъпа до

информация, и необходимостта от предприемане на мерки срещу цифровата изолация на групите с ниски доходи и маргинализираните групи, включително възрастните хора; във връзка с това призовава Комисията и държавите членки да насърчават цифровото приобщаване на уязвимите групи чрез мерки и програми за оказване на подкрепа, гарантиращи техния достъп до цифрови технологии, инфраструктура и свързаност, както и обучението по основни цифрови умения; препоръчва да се интегрират ясни показатели за наблюдение на цифровото приобщаване, особено сред децата, като същевременно продължават да се защитават тяхната онлайн дейност и онлайн дейността на подрастващите;

40. счита, че целта да се цифровизират изцяло ключови обществени услуги, определена в политическата програма на ЕС „Цифрово десетилетие“, може да задълбочи различните видове неравенство, особено между градските и селските райони, възрастовите групи и социално-икономическите групи, вследствие на прекратяването на индивидуализираната подкрепа; във връзка с това подчертава, че е необходимо да се постигне баланс между процеса на цифровизация на обществените услуги и администрацията и потребностите на уязвимите групи; призовава Комисията и държавите членки да предприемат действия по този въпрос в контекста на стратегията за борба с бедността и националните планове за действие, като осигурят необходимите ресурси, лична подкрепа и подходящо обучение за персонала в ключови служби на публичната администрация, за да се обезпечи равен достъп до обществени услуги и да се предотврати увеличаването на цифровото разделение;

41. припомня, че нарастващото използване на алгоритми и системи с изкуствен интелект (ИИ) в рамките на основни обществени услуги може да създаде значителни рискове от засилване на съществуващите форми на дискриминация, особено по отношение на хората, живеещи в условия на бедност; във връзка с това настоятелно призовава Комисията да насърчава използването на системи с ИИ, чиято етичност е предвидена още при проектирането им, и да гарантира прилагането на хоризонталния принцип на недискриминация във всички разпоредби на ЕС, свързани с ИИ;

42. подчертава факта, че бедността и психичното здраве са тясно свързани и че могат да си оказват взаимно отрицателно въздействие; препоръчва държавите членки да увеличат подкрепата за хората, включително семействата и децата в уязвимо положение, чрез услуги за подкрепа на психичното здраве и психосоциална подкрепа и да осигурят достатъчно ресурси и целесъобразно обучени специалисти за ефективното предоставяне на тези услуги;

43. подчертава, че е важно да се гарантира правото на всеки на достъп до култура, на творческа изява и на участие в културата, както и да се премахне икономическата, социалната и териториалната дискриминация по отношение на достъпа до култура;

44. подчертава, че хората, изложени на риск от бедност и социално изключване, са непропорционално засегнати от изменението на климата; отново заявява, че екологичният и цифровият преход трябва да бъдат социално справедливи и приобщаващи; призовава да се включат в стратегията на ЕС за борба с бедността подходящи и целенасочени мерки, които да укрепват и допълват усилията за справедлив преход, като по този начин се гарантира, че се прилага всеобхватен подход за справяне със социалните и икономическите неравенства; настоятелно призовава Комисията да задели достатъчно финансиране в МФР за периода 2028 – 2034 г. за инвестиции в подкрепа на хората по време на тези преходи, като се обърне специално внимание на домакинствата с ниски доходи;

45. подчертава, че хората, живеещи в селски райони, отдалечени общности и райони с ниска гъстота на предлаганите обществени услуги, са по-уязвими по отношение на изпадането в бедност и социалното изключване поради липсата на възможности за заетост, обществени услуги (включително образование и обществен транспорт) и цифрова свързаност и високите цени на енергията и транспорта; призовава в стратегията за борба с бедността да се вземат предвид специфичните нужди на хората, живеещи в тези райони;

Стратегия, в която детската бедност заема централно място

46. изразява съжаление във връзка с факта, че се е увеличил броят на децата, застрашени от бедност и социално изключване; призовава Комисията да гарантира, че чрез стратегията за борба с бедността се води активна борба с детската бедност чрез подход, основан на жизнения цикъл, като се има предвид, че първите години от живота на децата са от решаващо значение за тяхното физическо, психическо, когнитивно, социално и емоционално развитие и за тяхната реализация през целия живот, за да се прекъсне цикълът на предаване на бедността между поколенията;

47. припомня ангажимента на председателя на Комисията Урсула фон дер Лайен през 2019 г. да се гарантира, че всяко дете в Европа, изложено на риск от бедност или социално изключване, има достъп до най-основните права, например здравеопазване и образование; този ангажимент бе последван от приемането през 2021 г. на препоръка на Съвета за създаване на Европейска гаранция за децата; подчертава, че целите на Европейската

гаранция за децата не могат да бъдат постигнати без амбициозен специален бюджет както на равнището на ЕС, така и на национално равнище; в този контекст отново призовава за значителен специален бюджет от поне 20 милиарда евро за Европейската гаранция за децата; подчертава неотложната необходимост този специален бюджет да бъде разпределен в следващата многогодишна финансова рамка, за да се отговори на нарастващите предизвикателства в областта на детската бедност и социалното изключване;

48. призовава Комисията да подкрепи държавите членки по отношение на своевременното укрепване и пълно прилагане на Европейската гаранция за децата, да гарантира достъпа до ефективно и безплатно здравеопазване, образование, грижи и образование в ранна детска възраст, както и ефективния достъп до подходящо и достойно жилищно настаняване и осигуряването на здравословно хранене за всички деца в нужда; подчертава в този контекст значението на ефективния и всеобщ достъп до храна в училищата на достъпни цени; подчертава централната роля на Европейската гаранция за децата в борбата с детската бедност и социалното изключване на децата и препоръчва да се осигури подходяща координация и връзка между този инструмент и стратегията за борба с бедността; подчертава значението на нейното пълно и навременно прилагане от страна на държавите членки; призовава Комисията и държавите членки да предоставят и да използват пълноценно всички ресурси, включително ЕСФ+ и Механизма за възстановяване и устойчивост, с оглед на ефективното прилагане на Европейската гаранция за децата, като същевременно осигурят увеличаване на средствата за насърчаване на образователното приобщаване;

49. приветства неотдавнашната актуализация на рамката за мониторинг на Европейската гаранция за децата[60] и включването в нея на нови показатели за подобряване на ефективността на мониторинга на напредъка в прилагането на този инструмент в държавите членки; подчертава важната роля на системите за събиране на данни и мониторинг за разбирането на пречките, пред които са изправени уязвимите деца, позволяването на интервенции, съобразени с конкретните нужди, и разпределението на ресурсите; призовава Комитета за социална закрила да продължи работата си за подобряване на рамката за мониторинг, за да се запази нейното значение и да се преодолеят оставащите пропуски в данните, а държавите членки – да използват тази обща рамка за мониторинг, като

---

60 Комитет за социална закрила, „Актуализиране на рамката за мониторинг на Европейската гаранция за децата (есента на 2025 г.)“, 4 февруари 2026 г., https://webgate.ec.europa.eu/circabc-ewpp/ui/group/bab664d7-1188-47b2-9fa6-869902320ba2/library/d7064b47-8a07-47b6-8d9f-0dc08849f2b7/details.

същевременно я адаптират към специфичните си обстоятелства по отношение на детската бедност;

50. подчертава значението на следучилищните грижи и борбата с преждевременното напускане на училище; счита, че стратегията за борба с бедността предоставя възможност да се насърчи подобряването на качеството на услугите за образование и грижи в ранна детска възраст чрез подходящи финансови и човешки ресурси, обучение на персонала, подобрени системи за ранно предупреждение и мерки за оценка и непрекъснато подобряване на педагогическото качество, например по отношение на езиковата и математическата грамотност, за да се осигури цялостното развитие на децата; подчертава, че е важно да се преодолеят трайните пропуски във функционалната езикова и математическа грамотност чрез целенасочени действия в рамките на формалното и неформалното образование, за да се намалят значителните пречки пред преодоляването на бедността;

51. призовава Комисията да гарантира отпускането на значителен специален бюджет за Европейската гаранция за децата, използван в рамките на ЕСФ+, за да се отговори на нарастващите предизвикателства, свързани с детската бедност и социалното изключване на децата, и призовава държавите членки да разпределят най-малко 5% от средствата по ЕСФ+ за конкретни проекти и структурни инвестиции за борба с детската бедност, като най-малко 10% бъдат заделени за държавите членки, в които равнищата на детска бедност и социално изключване на децата надвишават средните стойности за ЕС; подчертава, че тази инвестиция в следващото поколение не само осигурява благосъстоянието на децата, но е и стабилна инвестиция, която би предотвратила бъдещи обществени разходи[61]; подчертава, че използването на тези средства следва да бъде прозрачно и че в тяхното планиране, използване и оценка следва да участват социални организации;

52. отново отправя призива си към Комисията внимателно да наблюдава прилагането на Европейската гаранция за децата във всички държави членки като част от европейския семестър и специфичните за всяка държава препоръки; счита, че специфичните за всяка държава препоръки следва да отразяват спазването от страна на държавите членки в рамките на техните бюджети на минималното изискване за отпускане на средства за борба с детската бедност, определено в Регламента за ЕСФ+;

53. настоятелно призовава държавите членки да гарантират

---

61 Европейска комисия, Update of the EU framework for monitoring the implementation of the European Child Guarantee (Актуализиране на рамката на ЕС за мониторинг на прилагането на Европейската гаранция за децата), 2 юни 2025 г.

предоставянето на качествени грижи за децата, които да бъдат достъпни за всички, с цел подпомагане на образованието и грижите в ранна детска възраст като основни двигатели за прекъсване на цикъла на предаване на бедността и увеличаване на участието на родителите на пазара на труда, като се отчита факта, че отговорностите за полагане на грижи се поемат в непропорционална степен от жените;

54. призовава държавите членки да гарантират, че техните системи за социална закрила са ориентирани към децата, и да укрепят тези системи, като предоставят специфични ползи за децата в нужда, за да подкрепят тяхното развитие и благосъстояние, като например детски надбавки, храна в училище и програми за намаляване на разходите за културни, спортни, развлекателни и извънкласни дейности;

55. подчертава, че децата, засегнати от бедност и социално изключване, са изправени пред трудности в различни области на своето развитие; във връзка с това подчертава, че е важно да се прилага многосекторен подход, при който всички съответни заинтересовани страни работят в партньорство едни с други с оглед на разработването на комплексна стратегия за разпознаване на затрудненията и борба с неравенството по време на детството, като предоставят услуги за закрила на детето и подкрепа на семейството; подчертава, че някои деца и техните семейства, засегнати от бедност, може да се нуждаят от специална подкрепа, например от логопеди, офталмолози, психолози, професионални терапевти и специалисти по храненето; призовава в стратегията за борба с бедността активно да се насърчават партньорствата между образователните, здравните и социалните служби, за да се улеснят достъпът до грижи и трансферът на информация между службите с оглед на усъвършенстването на интегрираните механизми за подкрепа и координация по отношение на децата в нужда;

56. призовава Комисията и държавите членки да гарантират правото на всяко дете на семеен живот, тоест че бедността, нестабилното положение от гледна точка на жилищното настаняване или липсата на достъп до подходящи обществени услуги никога сами по себе си не са достатъчно основание за настаняването на деца в институции; препоръчва на държавите членки да разработят национални превантивни стратегии и активни социални политики за предотвратяване на отделянето на деца от семейната им среда; призовава държавите членки да гарантират, че децата и младите хора се настаняват в институции само в краен случай, както и да инвестират в безопасни системи за приемни грижи за децата и младите хора, за да се улесни преходът от институционални грижи към грижи, основани на семейството и общността; препоръчва държавите членки да разработят и приложат механизми за наблюдение с цел идентифициране на случаите, в които разделянето на семейства

е свързано с бедността;

57. припомня целта на ЕС за преход от институционални грижи към грижи в общността или в семейството; признава възможността, предоставена от стратегията за борба с бедността, за изграждане на мостове с Европейската гаранция за децата, по-специално с мерки за подкрепа на целевата група деца, поставени под институционални грижи; призовава държавите членки да използват пълноценно средствата по линия на ЕСФ+, както и други съответни европейски и национални фондове, за да завършат процеса на деинституционализация, така че да се гарантира, че всяко дете може да живее в семейна или общностна среда;

58. осъжда всички форми на насилие, злоупотреба, експлоатация и небрежно отношение спрямо децата; призовава Комисията и държавите членки да обезпечат инвестициите в системите за закрила на децата, включително за борба с насилието срещу и между деца, напр. кибернасилие и тормоз, особено когато това насилие се основава на социално-икономически фактори и засяга уязвими деца, за да се насърчи обменът на най-добри практики в тази област с оглед на изкореняването на насилието и тормоза;

Борба с бедността чрез увеличаване на демократичното участие

59. призовава Комисията и държавите членки да осигурят подходящи, ефективни и прозрачни механизми за улесняване на пълноценното и непрекъснато участие на хората, които са живели или живеят в условия на бедност, във всички етапи от изготвянето на политиките, включително при проектирането, прилагането и извършването на оценка на политиките, засягащи лицата, живеещи в условия на бедност; призовава тези механизми да бъдат придружени от методика и изграждане на капацитет, които биха създали условията за такова участие, така че да се осигури, че политиките не просто се подлагат на консултация, а се създават съвместно в съответствие с принципа „нищо за нас без нас“;

60. препоръчва да се провежда ежегодна конференция за оценка на изпълнението на стратегията за борба с бедността с широко и разнообразно представителство на различните групи от обществото, включително на хората, и по-специално жените, които са живели или живеят в условия на бедност; подчертава, че тези конференции следва да допринасят за официалния мониторинг на стратегията за борба с бедността от страна на ЕС, като предоставят възможност за извършване на преглед на напредъка спрямо ясни параметри и показатели; във връзка с това призовава активно да се подкрепя прякото участие на хора, които са живели или живеят в условия на бедност, и то да се признае като съществено за оценката на действителното

въздействие на стратегията за борба с бедността;

61. отчита значението на различните социални организации, включително организациите с нестопанска цел, участващи в борбата с бедността и в предотвратяването на бедността, както и ролята, която тези организации играят в борбата срещу бедността, и подчертава необходимостта от пълноценното им участие и от увеличаване на ресурсите, разпределени за подпомагане на тяхната дейност;

Подходяща институционална координация, управление

62. подчертава, че успехът на стратегията за борба с бедността ще зависи и от прилагането на междусекторен подход и наличието на подходящо финансиране, както и от надеждната хоризонтална координация и координация на множество равнища между всички нива на управление и вземане на решения, участващи в нейното изпълнение; отново изтъква необходимостта от цялостно интегриране на стратегията за борба с бедността във всички съответни политики, за да се осигурят последователност, въздействие и дългосрочна устойчивост;

63. счита, че обхватът на отговорностите на ниво ЕС, държави членки и региони за постигане на целта бедността да бъде изкоренена следва да се определи по подходящ начин в съответствие с принципа на субсидиарност;

64. призовава Комисията да въведе в стратегията за борба с бедността хоризонтален принцип, който да изисква в рамките на всички съответни секторни политики на ЕС да се извършва предварителна оценка на въздействието върху бедността и неравенството, включително чрез оценки на разпределителното въздействие[62], като се обърне специално внимание на последиците за хората, изложени на най-голям риск от социално изключване и крайна бедност;

65. подчертава необходимостта ЕС да продължи да насочва усилията си към борбата срещу бездомността, крайната бедност и социалното изключване чрез подходяща финансова подкрепа, насърчаване на взаимното опознаване на стратегиите и опита на държавите членки и установяване на систематичен подход за наблюдение на напредъка и ефективността на предприетите мерки;

66. припомня, че показателят за риск от бедност или социално изключване не обхваща първопричините за бедността, по-специално тъй като изключва лицата, живеещи извън частни домакинства, качествените аспекти на бедността и личния опит

---

62 Съобщение на Комисията от 28 септември 2022 г., озаглавено „По-добро оценяване на разпределителното въздействие на политиките на държавите членки“ (COM(2022)0494).

на лицата, изпитали маргинализация; подчертава, че бедността не се свежда само до недостатъчни доходи или материални лишения; призовава Комитета за социална закрила да работи със съответните заинтересовани страни за обновяване на измерването на статистическите данни за риска от бедност или социално изключване с оглед на разширяването им, така че те да отразяват една по-решителна, дезагрегирана и многоизмерна визия за бедността и социалното изключване;

67. подчертава, че стратегията за борба с бедността ще доведе до резултати само ако е придружена от подходящо финансиране на равнището на ЕС и на национално равнище; настоява, че е необходимо да се съхрани и укрепи политиката на сближаване с цел да се продължи да се предоставя подкрепа за икономическото, социалното и териториалното сближаване и за борбата с асиметриите между и в рамките на държавите – членки на ЕС, в рамките на следващата многогодишна финансова рамка; във връзка с това призовава за подходящо заделяне на специално предназначени за това средства за укрепване на политиките, които допринасят за изкореняването на бедността, включително целенасочена подкрепа за маргинализираните и уязвимите групи; подчертава съществената роля на ЕСФ+ за насърчаване на социалното приобщаване и борбата с бедността, по-специално чрез предоставяне на помощ на най-нуждаещите се лица и чрез Европейската гаранция за децата, както и чрез Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и фонд „Убежище, миграция и интеграция“ в този контекст; подчертава, че е важно фондовете на ЕС, включително Механизма за възстановяване и устойчивост, да се използват по оптимален начин за финансиране на конкретни мерки за борба с бедността, като например финансово достъпни и енергийно ефективни жилища, достъп до качествено образование и грижи в ранна детска възраст – например чрез схемата на ЕС за училищата, достъпен обществен транспорт и целева подкрепа за потреблението на енергия от домакинствата с ниски доходи; подчертава необходимостта да се гарантира специално и достатъчно обезпечено с ресурси разпределение на средства за хранителните банки, които предоставят материална подкрепа, включително продоволствена помощ, така че те да разполагат с подходящ оперативен капацитет и способност да реагират бързо на нарастващите равнища на продоволствена несигурност и материални лишения; подчертава, че тази подкрепа трябва да бъде допълнена от съпътстващи мерки, които да насърчават социалното приобщаване и начините за излизане от бедността в съответствие с правилата на ЕСФ +;

68. припомня тематичните отключващи условия, приложими за ЕФРР, ЕСФ+ и Кохезионния фонд, посочени в приложение IV към

Регламент (ЕС) 2021/1060[63] на Европейския парламент за установяване на общоприложимите разпоредби за тези фондове, по-специално отключващо условие 4.4, озаглавено „Национална стратегическа рамка на политиката за социално приобщаване и намаляване на бедността“; подчертава значението на свързването на стратегията за борба с бедността и нейното финансиране с предварително определените специфични цели; призовава Комисията и Съвета да осигурят, че общоприложимите разпоредби за ЕФРР и ЕСФ+ отразяват по-добре тези специфични цели, и да включат стратегията за борба с бедността и интегрирането на принципа на равенство между половете в следващата многогодишна финансова рамка;

69. припомня, че енергетиката и транспортът, наред с други елементи, са ключови основни услуги, до които всеки следва да има достъп, и поради това настоява да се обърне допълнително внимание на социалните планове за климата, които държавите членки трябва да разработят и приложат в рамките на Социалния фонд за климата, като инвестират в енергийна ефективност, саниране на жилища и физическа и финансова достъпност на възобновяемите енергийни източници и транспортните системи; призовава държавите членки да включат активно хората в уязвимо положение, така че подкрепата да може ефективно да достигне до тези, които най-много се нуждаят от нея; призовава държавите членки да обменят най-добри практики в борбата срещу енергийната бедност, например във връзка с ваучерите за енергия и регулирането на цените на енергията;

70. подчертава, че поради сложността на фондовете на ЕС достъпът до техните средства е труден на местно равнище и за организациите с по-малко технически ресурси; подчертава, че е необходимо да се опрости прилагането на механизмите на ЕС за финансиране и договореностите за предоставяне на средствата по линия на тези фондове на крайните бенефициери, както и да се обучи персоналът в съответните публични органи и в организациите; подчертава, че съгласно Регламента за ЕСФ+ ставката на съфинансиране за подпомагане на най-нуждаещите се лица трябва да се запази, като нейният размер продължи да бъде 90% или подобен процент, което следва да улесни достъпа

---

63 Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

до това финансиране за програмите и дейностите, които имат за цел да допринесат за изкореняването на бедността;

°

° °

71. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията.